YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
10 päivänä syyskuuta 1996 *

Asiassa C-277/94,

jonka Arrondissementsrechtbank te Amsterdam on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevissa asioissa

Z. Taflan-Met,

S. Altun-Baser

ja

E. Andal-Bugdayci

vastaan

Bestuur van de Sociale Verzekeringsbank

sekä

O. Akol

vastaan

Bestuur van de Nieuwe Algemene Bedrijfsvereniging

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

ennakkoratkaisun Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta turkkilaisiin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä 19 päivänä syyskuuta 1980 tehdyn assosiaationeuvoston päätöksen nro 3/80 (EYVL 1983 C 110, s. 60) 12 ja 13 artiklan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaostojen puheenjohtajat D. A. O. Edward (esittelevä tuomari), J.-P. Puissochet ja G. Hirsch sekä tuomarit G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, P. J. G. Kapteyn, C. Gulmann ja J. L. Murray,

julkisasiamies: A. La Pergola,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Bestuur van de Sociale Verzekeringsbank te Amsterdam, edustajanaan asianajaja E. H. Pijnacker Hordijk, Amsterdam,

— Bestuur van de Nieuwe Algemene Bedrijfsvereniging, edustajanaan Gemeenschappelijk Administratiekantoor -nimisen yhdistyksen hallinnollisen ja oikeudellisen osaston johtaja C. R. J. A. M. Brent,

— Alankomaiden hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellinen neuvonantaja A. Bos,

— Saksan hallitus, asiamiehinään liittovaltion talousministeriön Ministerialrat E. Röder ja saman ministeriön Assessor G. Thiele,

— Kreikan hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön Euroopan yhteisöä koskevia riita-asioita hoitavan osaston oikeudellisten asioiden erityisneuvonantaja A. Samoni-Radou ja saman osaston tieteellinen avustaja L. Pneumatikou,

— Espanjan hallitus, asiamiehinään yhteisön oikeutta ja toimielimiä koskevan kansallisen koordinoinnin pääjohtaja A. J. Navarro González ja valtion oikeudellisen osaston valtionasiamies R. Silva de Lapuerta,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston apulaisjohtaja E. Belliard ja saman osaston ulkoasiainsihteeri C. Chavance,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja P. J. Kuyper ja oikeudellisen yksikön virkamies M. Patakia,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Altun-Baserin, edustajanaan asianajaja T. A. M. Visser, Haag, Bestuur van de Sociale Verzekeringsbank te Amsterdamin, edustajanaan E. H. Pijnacker Hordijk, Bestuur van de Nieuwe Algemene Bedrijfsverenigingin, edustajanaan Gemeenschappelijk Administratiekantoor -nimisen yhdistyksen oikeudellinen avustaja F. W. M. Keunen, Alankomaiden hallituksen, asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellinen apulaisneuvonantaja M. A. Fierstra, Saksan hallituksen, edustajanaan E. Röder, Kreikan hallituksen, edustajinaan A. Samoni-Radou ja L. Pneumatikou, Espanjan hallituksen, edustajanaan R. Silva de Lapuerta, Ranskan hallituksen, edustajanaan C. Chavance ja asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston apulaisjohtaja J.-F. Dobelle, Yhdistyneen kuningaskunnan

hallituksen, edustajanaan barrister E. Sharpston, ja komission, edustajinaan P. J. Kuyper ja M. Patakia, esittämät suulliset huomautukset 13.2.1996 pidetyssä istunnossa,

kuultuaan julkisasiamiehen 26.3.1996 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Arrondissementsrechtbank te Amsterdam on 23.8.1994 tekemällään päätöksellä, joka saapui yhteisöjen tuomioistuimeen 12.10.1994, esittänyt EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla useita ennakkoratkaisukysymyksiä, jotka koskevat Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta turkkilaisiin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä 19 päivänä syyskuuta 1980 tehdyn assosiaationeuvoston päätöksen nro 3/80 (EYVL 1983 C 110, s. 60, jäljempänä päätös 3/80) 12 ja 13 artiklan tulkintaa. Assosiaationeuvosto perustettiin Euroopan talousyhteisön ja Turkin välisellä assosiaatiosopimuksella, jonka Turkin tasavalta ja ETY:n jäsenvaltiot sekä yhteisö allekirjoittivat Ankarassa 12.9.1963 ja joka hyväksyttiin yhteisön puolesta 23 päivänä joulukuuta 1963 tehdyllä neuvoston päätöksellä 64/732/ETY (EYVL 1964, 217, s. 3685, jäljempänä sopimus).

2 Nämä kysymykset tulivat esille oikeudenkäynneissä, joissa kantajina olivat Taflan-Met, Altun-Baser, Andal-Bugdayci ja Akol sekä vastaajina Bestuur van de Sociale Verzekeringsbank te Amsterdam ja Bestuur van de Nieuwe Algemene Bedrijfsvereniging ja joissa oli kysymys siitä, että Alankomaiden toimivaltaiset toimielimet olivat kieltäytyneet suorittamasta kantajille sosiaalietuuksia.

3 Päätöksen 3/80 tavoitteena on jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittaminen siten, että yhteisössä työskentelevät tai työskennelleet turkkilaiset työntekijät, näiden työntekijöiden perheenjäsenet ja heidän jälkeensä jääneet henkilöt voisivat saada perinteisen sosiaaliturvan alaan kuuluvia etuuksia.

4 Tämän vuoksi päätöksen 3/80 määräyksissä viitataan olennaisilta osin sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 (EYVL L 149, s. 2) tiettyihin säännöksiin ja, harvemmin, asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä 21 päivänä maaliskuuta 1972 annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 574/72 (EYVL L 74, s. 1).

5 Päätöksen 3/80 III osastossa on säännöksiä, joilla sovitetaan keskenään yhteen sairauden ja äitiyden, työkyvyttömyyden, vanhuuden ja kuoleman (eläkkeet), työtapaturmien ja ammattitautien perusteella suoritettavat etuudet sekä kuolemantapauksen johdosta annettavat avustukset samoin kuin perhe-etuudet ja perheavustukset samalla tavalla kuin asetuksessa (ETY) N:o 1408/71.

6 Päätöksen 12 artiklassa, joka muodostaa 2 luvun, jonka otsikko on "Työkyvyttömyys", määrätään erityisesti seuraavaa:

"Työntekijä, johon on sovellettu peräkkäin tai vuorottain kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädäntöä, saa etuudet asetuksen (ETY) N:o 1408/71 37 artiklan 1 kohdan ensimmäisen virkkeen ja 2 kohdan, 38—40 artiklan, 41 artiklan 1 kohdan a, b, c ja e alakohdan ja 2 kohdan sekä 42 ja 43 artiklan mukaisesti.

Kuitenkin

a) sovellettaessa asetuksen (ETY) N:o 1408/71 39 artiklan 4 kohtaa otetaan huomioon kaikki sellaiset perheenjäsenet, myös lapset, jotka asuvat yhteisön alueella tai Turkissa;

b) asetuksen (ETY) N:o 1408/71 40 artiklan 1 kohdassa oleva viittaus saman asetuksen III osaston 3 luvun säännöksiin korvataan viittauksella tämän päätöksen III osaston 3 luvun säännöksiin."

7 Päätöksen 3/80 13 artiklassa, joka on III osaston 3 luvussa, jonka otsikkona on "Vanhuus ja kuolema (eläkkeet)", säädetään sitten seuraavasti:

"Työtekijän, joka on ollut kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alainen, tai hänen jälkeenjääneensä oikeudet etuuksiin muodostuvat asetuksen (ETY) N:o 1408/71 44 artiklan 2 kohdan ensimmäisen virkkeen, 45 artiklan, 46 artiklan 2 kohdan ja 47, 48, 49 sekä 51 artiklan mukaisesti.

Kuitenkin

a) asetuksen (ETY) N:o 1408/71 46 artiklan 2 kohdan säännöksiä sovelletaan, vaikka etuuksien saamiselle asetetut edellytykset olisivat olemassa ilman, että on tarpeen soveltaa tämän saman asetuksen 45 artiklan säännöksiä;

b) sovellettaessa asetuksen (ETY) N:o 1408/71 47 artiklan 3 kohtaa otetaan huomioon kaikki sellaiset perheenjäsenet, myös lapset, jotka asuvat yhteisön alueella tai Turkissa;

c) sovellettaessa asetuksen (ETY) N:o 1408/71 49 artiklan 1 kohdan a alakohtaa ja 2 kohtaa sekä 51 artiklaa korvataan 46 artiklaa koskeva viittaus viittauksella 46 artiklan 2 kohtaan."

8 Toisin kuin kahdessa muussa ETY-Turkki-assosiaationeuvoston samana päivänä tekemässä päätöksessä, nimittäin assosiaation kehittämistä koskevassa päätöksessä 1/80 ja Turkille annettavan erityisen avun toimeenpanoa koskevien edellytysten määrittämistä koskevassa päätöksessä 2/80 (näitä päätöksiä ei ole julkaistu), päätöksessä 3/80 ei täsmennetä sen voimaantuloajankohtaa.

9 Ennakkoratkaisukysymykset sisältävästä päätöksestä käy ilmi, että kolmen ensimmäisen pääasian kantajat ovat Turkissa asuvia Turkin kansalaisia ja sellaisten turkkilaisten työntekijöiden leskiä, jotka työskentelivät palkattuina työntekijöinä eri jäsenvaltioissa, myös Alankomaissa. Lesket hakivat puolisoidensa kuoltua leskeneläkettä niissä jäsenvaltioissa, joissa puoliso oli työskennellyt. Saksan ja Belgian toimivaltaiset toimielimet hyväksyivät hakemukset. Alankomaiden viranomaiset puolestaan hylkäsivät nämä hakemukset sillä perusteella, että kolmen pääasian kantajien puolisot olivat kuolleet Turkissa ja että vakuutettu tai vakuutetun oikeudenomistajat voivat vaatia etuuksien suorittamista Alankomaiden lainsäädännön perusteella vain siinä tapauksessa, että vakuutustapahtuma sattuu asianomaisen kuuluessa Alankomaiden lainsäädännön alaisuuteen.

10 Neljännen pääasian kantaja Akol on Saksassa asuva Turkin kansalainen, joka työskenteli ensin Alankomaissa ja sittemmin Saksassa, jossa hän tuli työkyvyttömäksi. Hän haki työkyvyttömyyseläkettä sekä Saksassa että Alankomaissa. Toisin kuin saksalainen laitos, Alankomaiden toimivaltainen toimielin hylkäsi hakemuksen, koska Akol ei työkyvyttömäksi tullessaan enää työskennellyt Alankomaissa eikä tästä syystä kuulunut Alankomaiden lainsäädännön alaisuuteen.

11 Koska Arrondissementsrechtbank te Amsterdam katsoi, että pääasioiden kantajille voitiin myöntää haettu etuus vain päätöksen 3/80 ja erityisesti sen 12 ja 13 artiklan perusteella, se päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Voidaanko Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta turkkilaisiin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä tehtyä Euroopan talousyhteisön ja Turkin välisen assosiaationeuvoston päätöstä 3/80

soveltaa yhteisössä, vaikka siitä ei ole annettu Euroopan talousyhteisön ja Turkin välisen assosiaatiosopimuksen soveltamista koskevista toimenpiteistä ja menettelytavoista tehdyn sopimuksen 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua täytäntöönpanosäädöstä.

2) a) Jos päätöstä 3/80 ei (vielä) voida soveltaa yhteisössä, voiko sen välittömästi sovellettavissa olevilla säännöksillä kuitenkin tietyissä olosuhteissa olla oikeudellisia vaikutuksia?

b) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, ovatko päätöksen 3/80 12 ja 13 artiklan säännökset riittävän konkreettisia ja selkeitä, jotta niitä voidaan soveltaa välittömästi ja ilman, että päätöksen 3/80 32 artiklassa tarkoitetut lisätäytäntöönpanotoimenpiteet olisivat tarpeen?

3) a) Koska päätöksen 3/80 13 artiklaa voidaan soveltaa sellaiseen tapaukseen, josta nyt esillä olevassa asiassa on kysymys, voidaanko nyt esillä olevassa asiassa soveltaa myös tässä 13 artiklassa mainittuja asetuksen (ETY) N:o 1408/71 artikloita sen sisältöisinä, kuin ne olivat assosiaationeuvoston päätöksentekoajankohtana eli 19.9.1980, vai onko huomioon otettava myös asetuksen (ETY) N:o 1408/71 asianomaisiin artikloihin myöhemmin tehdyt muutokset?

b) Onko tässä suhteessa merkitystä sillä, ovatko 19.9.1980 jälkeen tehdyt muutokset aiheuttaneet sen, että osasta asianomaisia säännöksiä on myöhemmin annettu yksityiskohtaisia säännöksiä muissa asetuksen (ETY) N:o 1408/71 artikloissa tai sen liitteissä?"

Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

12 Ensimmäisellä ennakkoratkaisukysymyksellä, joka koskee päätöksen 3/80 sovellettavuutta yhteisössä, pyritään selvittämään, onko mainittu päätös tullut voimaan ja tarvittaessa sen voimaantuloajankohta.

13 Koska päätöksessä 3/80 ei ole sen voimaantuloa koskevia säännöksiä, on tutkittava, voiko voimaantulo perustua siihen sopimukseen, johon tämä päätös perustuu.

14 Sopimuksen I osastossa (otsikko "Periaatteet") olevassa 6 artiklassa määrätään, että "Varmistaakseen assosiaatiojärjestelmän soveltamisen ja asteittaisen kehittämisen sopimuspuolet kokoontuvat assosiaationeuvostossa, joka toimii sille tällä sopimuksella annettujen toimivaltuuksien rajoissa".

15 Yleisiä määräyksiä ja loppumääräyksiä koskevaan III osastoon sisältyvässä 22 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavasti:

"Assosiaationeuvosto käyttää päätösvaltaa sopimuksessa vahvistettujen tavoitteiden toteuttamiseksi ja siinä määrätyissä tapauksissa. Kummankin osapuolen on toteutettava ne toimenpiteet, jotka ovat tarpeen tehtyjen päätösten täytäntöönpanemiseksi. — —"

16 Lopuksi samoin sopimuksen III osastoon sisältyvän 23 artiklan mukaan

"Assosiaationeuvosto muodostuu yhtäältä jäsenvaltioiden hallitusten jäsenistä, yhteisön neuvoston ja komission jäsenistä ja toisaalta Turkin hallituksen jäsenistä.

— —

Assosiaationeuvosto tekee päätöksensä yksimielisesti."

17 Näistä säännöksistä seuraa, että ETY-Turkki-assosiaationeuvoston tekemät päätökset ovat sopimuksessa määrätyn elimen tekemiä sellaisia toimenpiteitä, joiden toteuttamiseen sopimuspuolet ovat tämän elimen valtuuttaneet.

18 Koska näillä päätöksillä pannaan täytäntöön sopimuksessa määritettyjä tavoitteita, ne liittyvät suoraan tähän sopimukseen ja velvoittavat sopimuksen 22 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen perusteella sopimuspuolia.

19 Sopimuspuolet ovat sopimuksessa suostuneet siihen, että nämä päätökset sitovat niitä, ja ne syyllistyvät sopimusrikkomukseen, jos ne yrittävät vetäytyä tästä sitoumuksesta.

20 Päinvastoin kuin pääasioiden vastaajat ja huomautuksia esittäneet jäsenvaltioiden hallitukset ovat yhteisöjen tuomioistuimessa väittäneet, assosiaationeuvoston tekemien päätösten pakottava vaikutus ei voi riippua siitä, ovatko sopimuspuolet tosiasiallisesti toteuttaneet täytäntöönpanoa koskevia toimenpiteitä.

21 Koska sopimuksessa ei ole sen voimaantuloa koskevaa määräystä, ETY-Turkki-assosiaationeuvoston päätösten sopimukseen perustuvasta velvoittavuudesta seuraa, että päätös 3/80 on tullut voimaan tekoajankohtanaan eli 19.9.1980 ja että mainittu päätös sitoo sopimuspuolia tästä ajankohdasta lukien.

22 Tämän vuoksi ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava siten, että päätös 3/80 on tullut voimaan tekoajankohtanaan eli 19.9.1980 ja että se sitoo sopimuspuolia tästä ajankohdasta lukien.

Toinen ennakkoratkaisukysymys

23 Toisella kysymyksellään kansallinen tuomioistuin pyrkii pääasiallisesti selvittämään, onko päätöksen 3/80 määräyksillä ja erityisesti sen 12 ja 13 artiklalla välitön oikeusvaikutus jäsenvaltioiden alueella ja onko yksityisillä tämän vuoksi oikeus vedota niihin kansallisissa tuomioistuimissa.

24 Tässä suhteessa on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan (ks. erityisesti asia 12/86, Demirel, tuomio 30.9.1987, Kok. 1987, s. 3719, 14 kohta) yhteisön ja kolmansien maiden väliseen sopimukseen sisältyvän määräyksen on katsottava olevan välittömästi sovellettava siinä tapauksessa, että — ottaen huomioon sopimuksen sanamuoto, aihe ja luonne — tämä määräys sisältää sellaisen selkeän ja täsmällisen velvoitteen, jota ei täytäntöönpanon tai vaikutusten osalta ole asetettu riippuvaiseksi mistään myöhemmästä toimenpiteestä.

25 Yhteisöjen tuomioistuin on asiassa Sevince (asia C-192/89, tuomio 20.9.1990, Kok. 1990, s. I-3461, 14 ja 15 kohta) täsmentänyt, että samoja edellytyksiä sovelletaan silloin, kun on määritettävä se, voiko ETY-Turkki-assosiaationeuvoston tekemän päätöksen määräyksillä olla välitön oikeusvaikutus.

26 Kuten edellä on korostettu, päätöksen 3/80 tavoitteena on jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittaminen siten, että yhteisössä työskentelevät tai työskennelleet turkkilaiset työntekijät, näiden työntekijöiden perheenjäsenet ja heidän jälkeensä jääneet henkilöt voisivat saada perinteisen sosiaaliturvan alaan kuuluvia etuuksia.

27 Asetuksella (ETY) N:o 1408/71, johon päätöksessä 3/80 viitataan, pyritään samoin yhteensovittamaan jäsenvaltioiden erilaiset lainsäädännöt yhteisön sisällä.

28 Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 soveltamiseksi käytännössä oli kuitenkin tarpeen ryhtyä täytäntöönpanotoimiin, minkä vuoksi annettiin laaja asetus (ETY) N:o 574/72.

29 Kuten on jo korostettu, päätöksessä 3/80 viitataan tiettyihin asetuksen (ETY) N:o 1408/71 ja asetuksen (ETY) N:o 574/72 säännöksiin siten, että näiden säännösten täytäntöönpanossa otetaan huomioon sellaisten turkkilaisten työntekijöiden, jotka kuuluvat tai ovat kuuluneet yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alaisuuteen, ja heidän jonkin jäsenvaltion alueella asuvien perheenjäsentensä erityislaatuinen tilanne.

30 Verrattaessa asetusta (ETY) N:o 1408/71 ja asetusta (ETY) N:o 574/72 päätökseen 3/80 voidaan havaita, että viimeksi mainitussa ei ole monta sellaista täsmällistä ja yksityiskohtaista määräystä, joita kuitenkin pidettiin välttämättöminä asetuksen (ETY) N:o 1408/71 panemiseksi täytäntöön yhteisössä.

31 Neuvoston perustamissopimuksen 51 artiklan perusteella antamalla asetuksella (ETY) N:o 1408/71 toteutetaan näin tässä määräyksessä hyväksytty perustavaa laatua oleva periaate, jonka mukaan siirtotyöläisille ja heidän oikeudenomistajilleen taataan se, että etuuksia myönnettäessä, maksettaessa ja laskettaessa kaikki jäsenvaltioiden erilaisissa lainsäädännöissä huomioon otetut kaudet lasketaan yhteen. Asetuksen (ETY) N:o 574/72 15 artikla on kuitenkin ollut tarpeen asetukseen (ETY) N:o 1408/71 sisältyvien yhteenlaskemista koskevien sääntöjen konkreettiseksi täytäntöönpanemiseksi.

32 Vaikka onkin totta, että päätöksessä 3/80 viitataan niihin asetuksen (ETY) N:o 1408/71 säännöksiin, jotka koskevat sairauden ja äitiyden, työkyvyttömyyden sekä vanhuuden perusteella maksettavien etuuksien sekä kuolintapausavustusten ja perhe-etuuksien yhteenlaskemisperiaatetta, tämän periaatteen soveltaminen edellyttää samoin, että aikaisemmin on annettu samanlaisia täydentäviä, täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä kuin asetuksen (ETY) N:o 574/72 15 artiklassa.

33 Tässä tilanteessa on todettava, että päätöstä 3/80 on ollut tarkoitus täydentää, ja se on aiottu panna myöhemmin täytäntöön yhteisössä neuvoston toimenpiteellä.

34 Komissio antoi 8.2.1983 ehdotuksen päätöksen 3/80 täytäntöönpanoa Euroopan talousyhteisössä koskevaksi neuvoston asetukseksi (ETY) (EYVL C 110, s. 1).

35 Tällä asetusehdotuksella pyrittiin päätöksen 3/80 täytäntöönpanoon yhteisössä. Asetusehdotuksen ensimmäisessä artiklassa säädetään näet, että "ETY-Turkki-assosiaationeuvoston päätöstä 3/80 — — joka on tämän asetuksen liitteenä, sovelletaan yhteisössä". Asetusehdotuksessa on tätä tarkoitusta varten lähes 80 artiklaa ja 7 sellaista liitettä, joissa on "päätöksen 3/80 soveltamista koskevia täydentäviä säännöksiä" ja joissa annetaan jokaista sen soveltamisalaan kuuluvaa etuusryhmää koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä päätöksen säännösten soveltamista varten. Lisäksi niihin sisältyy erityisesti etuuksien päällekkäisyyksien estämistä, sovellettavan lainsäädännön määrittämistä ja kausien yhteenlaskemista koskevia täsmennyksiä sekä rahoitukseen liittyviä ja siirtymäsäännöksiä. Nämä päätöksen 3/80 soveltamista koskevat säännökset ovat saaneet laajasti vaikutteita asetuksen (ETY) N:o 574/72 vastaavista säännöksistä. Näin asetusehdotuksen 13 artikla, joka koskee yhteenlaskemisperiaatetta, on suurelta osin samansisältöinen asetuksen (ETY) N:o 574/72 15 artiklan kanssa.

36 Neuvosto ei kuitenkaan ole vielä hyväksynyt tätä asetusesitystä.

37 Edellä esitetyistä perusteluista kokonaisuudessaan seuraa, että vaikka tietyt päätöksen nro 3/80 säännöksistä ovat selkeitä ja täsmällisiä, päätöstä ei voida soveltaa, koska neuvosto ei ole ryhtynyt täytäntöönpanoa koskeviin lisätoimenpiteisiin.

38 Toiseen ennakkoratkaisukysymykseen on tämän vuoksi vastattava siten, että koska neuvosto ei ole ryhtynyt päätöksen 3/80 täytäntöönpanon edellyttämiin lisätoimenpiteisiin, tämän päätöksen 12 ja 13 artiklalla ei ole välitöntä oikeusvaikutusta jäsenvaltioiden alueella, eikä yksityisillä näin ollen ole oikeutta vedota näihin artikloihin kansallisissa tuomioistuimissa.

Kolmas ennakkoratkaisukysymys

39 Ottaen huomioon ensimmäiseen ja toiseen ennakkoratkaisukysymykseen annetut vastaukset kolmannen ennakkoratkaisukysymyksen tutkiminen ei ole tarpeen.

Oikeudenkäyntikulut

40 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Alankomaiden, Saksan, Kreikan, Espanjan, Ranskan ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksille ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Arrondissementsrechtbank te Amsterdamin 23.8.1994 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta turkkilaisiin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä 19 päivänä syyskuuta 1980 tehty assosiaationeuvoston päätös nro 3/80 on tullut voimaan tekoajankohtanaan eli 19.9.1980, ja se sitoo sopimuspuolia tästä ajankohdasta lukien.**

2) **Koska neuvosto ei ole ryhtynyt päätöksen nro 3/80 täytäntöönpanon kannalta välttämättömiin lisätoimenpiteisiin, tämän päätöksen 12 ja 13 artiklalla ei ole välitöntä oikeusvaikutusta jäsenvaltioiden alueella, eikä yksityisillä näin ollen ole oikeutta vedota näihin artikloihin kansallisissa tuomioistuimissa.**

Rodríguez Iglesias Edward Puissochet

Hirsch Mancini Moitinho de Almeida

Kapteyn Gulmann Murray

Julistettiin Luxemburgissa 10 päivänä syyskuuta 1996.

R. Grass G. C. Rodríguez Iglesias

kirjaaja presidentti